

Jan Charytański

"Gott unser Heil : Auswahlbibel",
oprac. Karl Friedrich Krämer,
Freiburg 1967 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/2, 193-194

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dział na zaproszenie i dar Chrystusa. I właśnie te postawy stanowią istotny przedmiot analizy biblijnej autora. Autor ukazuje je w różnych wydarzeniach i obrazach Starego i Nowego Testamentu.

Na marginesie tych rozważań dotyka problemu kazuistyki obecności wiernych na Mszy świętej. Z delikatną ironią podkreśla, jak szkodliwe dla duchowości chrześcijańskiej mogły być te dyskusje podkreślające obowiązek, a jednocześnie ukrywające to, co istotne, a mianowicie uczestnictwo świadome i czynne.

Książka H. Duesberga właśnie dzięki swej treści i świadomie przyjętej formie może przyczynić się do przebudowy mentalności liturgicznej chrześcijan. Choć więc ukazała się jeszcze przed *Konstytucją o Liturgii świętej*, służy celom wytkniętym przez Ojców Soboru.

KS. JAN CHARYTAŃSKI SJ, WARSZAWA

Gott unser Heil. Auswahlbibel. Opracował KARL FRIEDRICH KRÄMER, Freiburg 1967, Herder, s. 512.

Katecheza biblijna od dawna już stanowiła ośrodek zainteresowania katechetów niemieckich. Nie mniej zarówno ruch biblijny, jak jeszcze dobitniej dokumenty Soboru Watykańskiego II ukazały konieczność przeanalizowania od nowa założeń katechezy biblijnej. W ostatnich kilku latach ukazało się na powyższy temat wiele monografii, jak również w „*Katechetische Blätter*” temu zagadnieniu poświęca się najwięcej miejsca.

Książka jest owocem tych nowych poszukiwań. Zasadniczo jest przeznaczona dla wyższych klas szkoły podstawowej, ale autorzy zakładają jej użyteczność również w szkole średniej. Istotę jej stanowi odpowiedni dobór tekstów tak Starego, jak i Nowego Testamentu. Pomocą w zrozumieniu tekstów Pisma świętego służą bardzo krótkie wprowadzenia, odpowiednie tytuły poszczególnych części, a wreszcie nieliczne zadania wiążące. Wszystkie rodzaje tekstów wyróżnione zostały przy pomocy różnej czcionki.

Autorzy pragnęli przede wszystkim ukazać w swym zbiorze historię zbawienia. Wyrazili ją w doborze tekstów, jak i pomocniczych tytułach np: *Początki zbawienia, Przygotowanie przyszłego zbawienia, Wydarzenie zbawcze w Chrystusie Jezusie, Wypełnienie zbawienia przez wywyższonego Jezusa Chrystusa*. Charakterystyczny jest tytuł i układ treści ostatniej części tekstów Starego Testamentu: *Mędrzy i nauczyciele Prawa w służbie Przymierzu*. Autorzy pragną ukazać w tej części ostatni odcinek historii Izraela po powrocie z niewoli babilońskiej. Podkreślają znaczenie „mędrców” i nauczycieli Prawa, którzy po prorokach przejęli główną rolę w duchowym życiu Narodu wybranego. Głównym ich zadaniem była refleksja nad przeszłością Narodu i wypracowanie „nauki Prawa” i „mądrości Prawa”. W tym właśnie kontekście omawiają księgi Rut, Tobiasza, Judyty, Estery, Hioba, Jonasza i Daniela ujmując je jako księgi dydaktyczne, a nie historyczne. Czynną w ten sposób wielki krok na przód w porównaniu do poprzedniego zbioru *Reich Gottes* z 1957 r.

Dla podkreślenia wewnętrznej jedności poszczególnych etapów historii zbawienia, autorzy z tekstami Starego Testamentu łączą najbardziej charakterystyczne wersety Nowego Testamentu. Również w części zatytułowanej *Wypełnienie Zbawienia*, wśród tekstów Nowego Testamentu zamieszczono odpowiednie teksty Starego Testamentu.

Drugie zagadnienie, szczególnie uwzględnione przez autorów, stanowi autorstwo ksiąg Pisma świętego. We wszystkich wprowadzeniach autorzy po-

dają wiadomości o rzeczywistym autorstwie poszczególnych ksiąg np. Pięcioksiągu Mojżesza czy listu do Hebrajczyków. Stosują ponadto pewne przesunięcia w samym układzie tekstów. I tak prorok Izajasz jest umieszczony w ramach proroków przed niewolą babilońską; Deuteroizajasz, którego autorzy określają mianem „drugi” Izajasz, w ramach czasowych wygnania babilońskiego po tekstach Jeremiasza i Ezechiela; „trzeci” wreszcie Izajasz w okresie po powrocie z Babilonu po tekstach Zachariasza i Aggeusza.

Nie tworzą autorzy z czterech Ewangelii jednego tekstu. Osobno podają teksty Synoptyków i świętego Jana podkreślając całkowitą różnorodność autorów natchnionych. Synoptycznych Ewangelii nie uważają autorzy również za biografie Jezusa. We wprowadzeniu ukazują je jako „przepowiadanie” pierwotnego Kościoła. Dostrzegając w nich swoisty dla każdej układ i dobór treści. Nie mniej łączą je razem w jeden tok tekstów życia, działania i nauki Jezusa Chrystusa. Jedynie w niektórych wypadkach czują się zmuszeni uwzględnić istotne różnice między Synoptykami i podają równoległe teksty różnych autorów natchnionych odnośnie tego samego wydarzenia czy słów Jezusa. Dla podkreślenia tej różnicy posługują się innym rodzajem druku.

Podręcznik *Gott unser Heil* pragnie również ukazać charakter dialogowy Objawienia. W tym celu poszczególne psalmy łączą się z odpowiednimi księgami Starego czy Nowego Testamentu kojarząc w ten sposób w umyśle dziecka wezwanie Boga i modlitewną odpowiedź człowieka. Podręcznik korzysta również z innych modlitw zawartych w księgach Starego i Nowego Testamentu.

KS. JAN CHARYTAŃSKI SJ, WARSZAWA

ERNST ELL, *Müssen Kinder so sein? Warum Kinder trotzen, lügen und stehen*, Freiburg—Basel—Wien 1967, Herder, s. 112.

Autor, kierownik szkolnej poradni psychologicznej, w swej najnowszej pracy zajmuje się zagadnieniem trzech dziecięcych błędów, które najbardziej trapią rodziców czy wychowawców. Są to przekora, kłamstwo i kradzież. Odnośnie pierwszego z nich autor podkreśla pewną naturalną skłonność, występującą w określonych okresach rozwoju dziecka. Jest ona ściśle związana z odkrywaniem swych możliwości, własnej osoby przeciwstawiającej się otoczeniu. Krnąbrność wypływa z naturalnej potrzeby podkreślenia i umocnienia przez dziecko swej autonomii. Prawdziwą wadą staje się dopiero wtedy, gdy rodzice lub inni wychowawcy nie potrafią dostrzec i uznać naturalnych potrzeb dziecka lub też nie potrafią w odpowiedni sposób podejść do dziecka, znajdującego się właśnie w okresie „naturalnej” krnąbrności.

Dwa dalsze błędy nie posiadają tak naturalnego podkładu. Niemniej autor i w tym wypadku winą obarcza przede wszystkim rodziców i innych wychowawców. Kłamstwo dzieci autor ukazuje jako główny środek samoobrony dziecka wobec zbyt autorytatywnych i wymagających wychowawców czy też wobec żądań szczerości zbyt daleko posuniętych. Kradzież natomiast jest reakcją dziecka na niesprawiedliwość, brak troski i miłości ze strony rodziców.

Praca ta, stanowiąca owoc długoletniego doświadczenia w poradni psychologicznej, może służyć doskonałą pomocą rodzicom, nauczycielom, a także spowiednikom. Uczy ona doszukiwania się prawdziwych przyczyn błędów dziecięcych, a w ten sposób prowadzi do niesienia prawdziwej pomocy i chroni przed potęgowaniem wewnętrznych konfliktów w dziecku.

KS. JAN CHARYTAŃSKI SJ, WARSZAWA